

A NORSK FILM CSOPORTHOZ TARTOZÓ VÁLLALATOK JAVÁRA NYÚJTOTT TÁMOGATÁSOK

NAGY ZSOLT¹

Tárgyszavak: filmgyártás és infrastruktúra támogatása, letező támogatás, adómentesség nonprofit szervezetek számára

1. Bevezetés

Az Európai Bizottság filmekhez és egyéb audiovizuális alkotásokhoz nyújtott állami támogatásokról szóló közleménye jelenleg felülvizsgálat alatt áll, döntés várhatóan a 2012. év végén születik. Az új Filmművészeti Közlemény kihirdetését követően az abból fakadó változtatásokat Magyarországnak 2014. január 1-jei hatállyal kell a saját támogatási programjaiba beépíteni, és a 2013. december 31-én lejáró jelenlegi film-támogatási rendszert felváltó új állami támogatási rendszert pedig szintén eddig az időpontig kell a Bizottsággal előzetesen jóváhagyatni. A magyar létező támogatási program alapján tehát 2013. december 31-ig lehet majd legkésőbb eljárni.

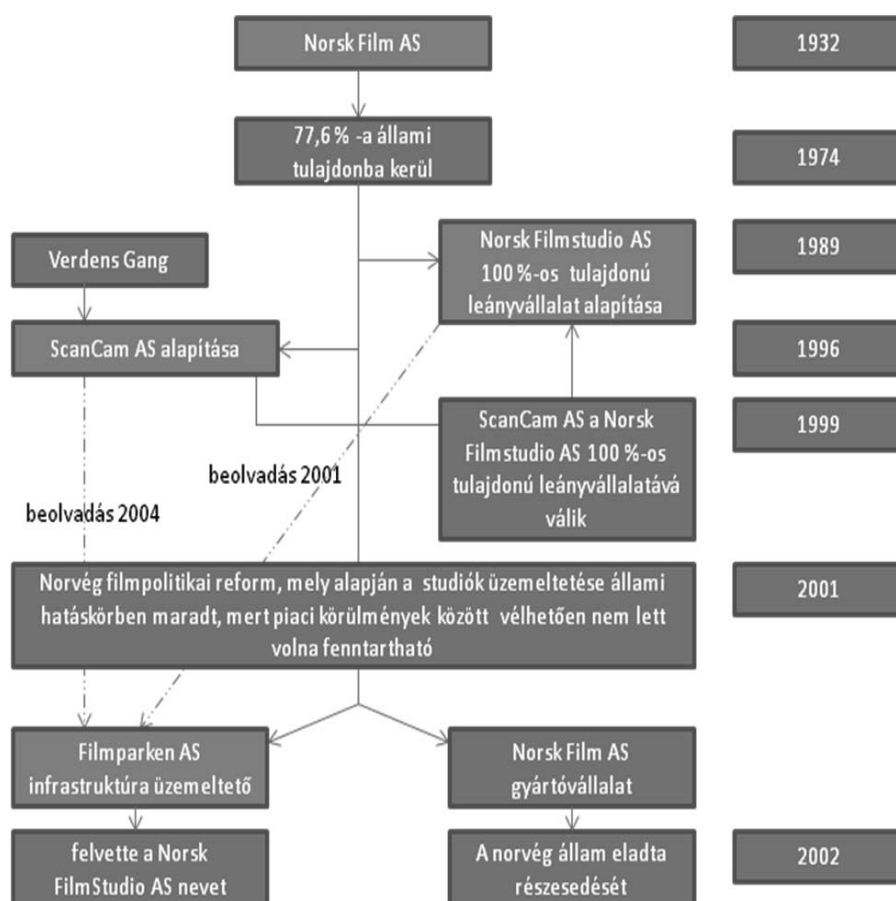
Jelen cikk egy olyan norvég intézkedést mutat be, mely az N-202/2008. számú határozattal jóváhagyott hazai támogatási programhoz hasonlóan közvetlen támogatást illetve adókedvezményeket nyújtott, és a vizsgálatának egyik kulcskérdése volt, hogy a támogatás létező támogatásnak

¹ A szerző a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Támogatásokat Vizsgáló Irodájának munkatársa. A cikkben megjelenő vélemény nem tekinthető a TVI hivatalos álláspontjának.

– mely esetében a Bizottság visszatérítetési kötelezettséget nem rendelhet el – vagy új támogatásnak minősül.

Az EFTA Felügyeleti Hatóság (továbbiakban: Hatóság) panaszára indult hivatalos vizsgálati eljárásában két különböző intézkedést vizsgált, egyrészt a 36 millió norvég korona (NOK) összegű támogatás kifizetését, másrészt a Norsk Film csoporthoz tartozó egyes vállalatok által igénybe vett adókedvezményeket.

A csoporthoz tartozó vállalatok az évek során jelentős változásokon estek át, melynek szemléltetésére szolgál a következő ábra.

2. Kedvezményes adózási feltételek

A Norsk Film AS és leányvállalata, a Norsk FilmStudio AS 1995 és 2001 között részesült adómentességben, melynek jogalapja az 1999. március 26-i 14. sz. adótörvénnyel felváltott korábbi, 1911. augusztus 18-i 8. számú adótörvény volt. A ScanCam AS (a kamerák bérbeadásával foglalkozó leányvállalat) ugyanezen indokok alapján 1998 és 2001 között szintén adómentességet élvezett.

Az említett adótörvény szerint a nonprofit szervezetek, intézmények és vállalatok mentesülhetnek a társasági adó megfizetése alól, amennyiben nem nyereségszerzés céljából tevékenykednek. Azt, hogy egy intézmény vagy vállalat nonprofitnak minősül-e, objektív kritériumok alapján határozták meg, amelyek közül a döntő tényező az adott vállalkozás célja volt, melynek megállapításakor az adóhatóságok többek között annak szabályzatát, célját és tényleges tevékenységét vizsgálták, figyelembe véve azt is, hogy az adott szervezet folytat-e versenyjellegű tevékenységeket. Ha a vállalat gazdasági vagy kereskedelmi tevékenységet végez és profitorientált, adózó vállalatokkal versenyez, az adóköteles jogállásra utal, azonban ha egy vállalatot magánadományokból vagy más hozzájárulásokból tartanak fenn, ez azt jelzi, hogy az nem profitcéllal működik.

A helyi adóhatóságok a rendes éves értékelő eljárás keretében, az adófizető által az adóbevallásban szolgáltatott adatok, valamint egyéb rendelkezésre álló információk alapján határoztak az adókedvezményről.

A nonprofitnak minősülő szervezetek a nonprofit tevékenységéből származó nyereség tekintetében mentesülhettek a társasági adó megfizetése alól, a kereskedelmi tevékenységből származó jövedelem viszont – bizonyos feltételek mellett – társaságiadó-köteles volt.²

Az adóhatóságok értékelésükben úgy vélték, a Norsk Film AS szabályzata alapján nonprofit vállalatnak minősült, és minthogy a részvények 97,7 %-a állami és helyi önkormányzati tulajdonban volt, illetve a vállalatot alapvetően állami támogatásokból finanszírozták, így megilleti a nonprofit szervezeti jogállás.

Az adómentességet azzal a feltétellel nyújtották, hogy az esetleges nyereség teljes összegét a vállalat nonprofit vállalkozásként követett

² A norvég adótörvény 2–32. szakaszának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a jövedelem után társasági adót kell fizetni, ha a kereskedelmi tevékenységből származó éves forgalom összege meghaladja a 70000 NOK-t, illetve adott esetben a 140000 NOK-t.

céljának elérésére fordítja. Úgy vélték, hogy a Norsk FilmStudio AS leányvállalat szerves részét képezi a Norsk Film AS tevékenységének, ezért ugyanúgy vonatkozik rá az adómentesség. Mivel a Norsk FilmStudio AS 1995 és 2001 között nem volt nyereséges, az adókedvezmény alkalmazása semmiféle tényleges hatással nem járt.

1998-ig a Norsk Film AS csupán 50 %-ban részesedett a ScanCam AS részvényeiből, ezért nem számított a Norsk Film AS vállalkozás szerves részének. 1998 decemberétől a ScanCam AS először a Norsk Film AS, majd 1999-től a Norsk FilmStudio AS 100 %-os tulajdonába került, a Norsk Film AS kizárólagos tulajdonú leányvállalataként. E változást követően az adóhatóságok úgy ítélték meg, hogy a ScanCam AS szervesen részt vesz a Norsk Film AS tevékenységében, és ezért 1998 és 2000 között ugyanolyan adózási feltételeket élvezhet. A ScanCam AS 1998-ban, 1999-ben, 2000-ben és 2001-ben nyereséget tudott kimutatni.

A filmpolitikai reformot követően 2002-től a vállalatok rendes üzleti tevékenységet folytattak, azokat költségvetési forrásból tovább nem finanszírozták, és a társasági adó hatálya alá tartoztak.

A Hatóság a fentiek ellenére kétségbe vonta, hogy indokolhatóak a Norsk Film csoporthoz tartozó bizonyos vállalkozásokra alkalmazott különleges adószabályok az EGT-megállapodás állami támogatásról szóló rendelkezései értelmében.³

A norvég hatóságok úgy érveltek, hogy mivel nem adószakértőként tevékenykednek, ők maguk nem mérték fel, vajon az adótörvényt megfelelően alkalmazták-e a csoporthoz tartozó vállalatokra. Továbbá, ha valamely nemzeti adóügyi rendelkezést az adóhatóságok az adófizető javára tévesen alkalmaznak, azt a nemzeti jogszabályok értelmében az adóhatóságnak vagy a bíróságnak kell orvosolnia, nem állami támogatási eljárások keretein belül.

A Hatóság elismerte, hogy az Európai Bíróság és az EFTA-Bíróság több ízben úgy határozott, hogy a bizonyos kedvezményezetttek számára előnyöket biztosító intézkedések nem minősülnek szelektívnek, ha azok az őket magukban foglaló rendszer jellege és általános felépítése alapján indokolhatóak.⁴

A Hatóságnak a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatos állami támogatási iránymutatásai kifejezetten úgy rendelkeznek, hogy

³ Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése, összhangban az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésével.

⁴ Olaszország kontra Bizottság 173/73 sz. ügy [EBHT 1974. 709. o.].

a nyereségadót nyilvánvalóan nem lehet beszélni, ha nincs nyereség. Ekkor az adórendszer jellegével indokolható, hogy a nonprofit vállalkozások mentesülnek a nyereségadó megfizetése alól, ha nem tudnak nyereséget produkálni.

A Hatóság a hozzá benyújtott információk alapján végül úgy ítélte meg, hogy nincs kellő bizonyíték arra vonatkozóan, hogy az adókedvezményt tévesen alkalmazták volna a három vállalkozásra, és hogy ezért az intézkedést szelektív jellegűnek kellene tekinteni. A fenti szempontok alapján a Hatóság megállapította, hogy a Norsk FilmStudio AS/ Filmparken AS/ScanCam AS részére biztosított adókedvezmény nem tekinthető állami támogatásnak, ezért a továbbiakban csak a 36 millió NOK összegű támogatás kifizetését vizsgálta.

3. A 36 millió NOK összegű támogatás kifizetése

A Norsk Film csoporthoz tartozó különböző létesítmények az 1970-es évektől részesültek éves támogatásban játékfilmek gyártására és a filmgyártáshoz szükséges infrastruktúra fenntartására egészen 2006-ig, a támogatás megszüntetéséig. 1997-ben a norvég parlament 36 millió NOK összegű támogatást ítélte meg a Norsk Film AS javára, melyet részben a stúdiólétesítmények felújítására és korszerűsítésére, részben pedig új igazgatási létesítmények fejlesztésére fordítottak. A támogatás összegét két évre osztották el, 1998-ban 10 millió NOK és 1999-ben 26 millió NOK került kifizetésre.

A Hatóság úgy vélte, hogy mivel a 36 millió NOK összegű támogatás kifizetése más költségvetési előirányzat alapján történt, és a konkrét összeget meghatározott célra (a forgatási helyszín felújítására) különítették el, ezért az új támogatásnak és nem létező támogatásnak⁵ tekinthető.

⁵ Létező támogatásnak minősül minden olyan támogatás, amely az EFTA-megállapodásnak az érintett EFTA-államokban történő hatálybalépését megelőzően már létezett, azaz az olyan támogatási programok és egyedi támogatások, amelyeket az EFTA-megállapodás hatálybalépése előtt vezettek be, és azt követően is alkalmazandók. A létező támogatás megváltoztatása azonban már új támogatásnak minősül. Ezen felül olyan támogatások, amelyeket az EFTA jóváhagyott, vagy amelyről megfelelő határidőn belül nem határozott, amelyek visszafizetethetősége elévült, vagy amelyek a belső piac fejlődésével váltak állami támogatássá (lásd bővebben EGT-megállapodás 3. jegyzőkönyv II. rész 1. cikke b) pontjának i. alpontja).

A norvég hatóságok ezzel szemben úgy érveltek, hogy a támogatás mindenképpen létező támogatásnak minősül, új támogatásként összeegyeztethető, és egyébiránt a támogatás által egyetlen vállalat sem jutott gazdasági előnyhöz.

Norvégia szerint, még ha a Hatóság meg is állapítja, hogy az intézkedés új támogatásnak minősül, az összeegyeztethető lenne az EGT-megállapodás 61. cikke (3) bekezdésének c) pontjával, tekintve, hogy az intézkedés célja a kultúra és a nemzeti örökség megőrzése volt, és a támogatás egy ilyen cél elérése szempontjából szükségesnek és arányosnak tekinthető. A norvég hatóságok hangsúlyozták azt is, hogy a Hatóság korábban jóváhagyott olyan audiovizuális programokhoz nyújtott támogatásokat, amelyek a szükséges infrastruktúra nélkül nem lehetnének eredményesek, ezért a támogatás a piaci zavar miatt szükséges beavatkozás volt. Az intézkedés célja és hatása az volt, hogy a norvég filmgyártók egyenlő feltételekkel, szabadon hozzáférjenek a gyártási létesítményekhez, csak egy piaci zavarnak tudható be, hogy a jogilag elkülönült Norsk FilmStudio AS kizárólagos szolgáltatóként adott bérbe egyes stúdiólétesítményeket. A vállalat e tevékenységét valamennyi gyártó javára végezte, nem élvezett gazdasági előnyt, illetve a veszteséges bérbeadási tevékenységből nem származott nyeresége.

A Hatóság elfogadta a Norvégia azon állítását, hogy a támogatás másik költségvetési sorból történő biztosításának az volt az oka, hogy módosult a nemzeti építményekhez nyújtott támogatásokra szánt nemzeti költségvetési szakasz szervezése. A norvég hatóságok érvei szerint a lényeges szempont az, hogy az összeg az ugyanazon kedvezményezettnek nyújtott rendszeres és folyamatos kifizetések részét képezte, és hogy a támogatás jellege nem változott. Állításuk szerint ez a program mindig is magában foglalt beruházási és működési támogatásokat, melyek felhasználásával a beruházásokat már megkezdték, azonban a munkálatok befejezéséhez további támogatásra volt szükség.

Ezen felül a Hatóság egyetértett azzal az érveléssel is, hogy a támogatás jelentősen növelt összege nem jelenti azt, hogy az új támogatásnak minősül, hivatkozva az Európai Bíróság *Namur-Les-Assurances*⁶-ügyben hozott ítéletére:

„az új támogatás létrejötté vagy a létező támogatás megváltoztatása a vállalkozás fennállása során egyetlen adott időpontban

⁶ C-44/93. sz. *Namur-Les Assurances du Crédit SA kontra Office National du Ducroire és Belga állam ügy* [EBHT 1994, I-3829. o.] 28. pont.

sem értékelhető a támogatás mértéke, vagy különösen annak pénzügyi értelemben kifejezett összege alapján, ha a támogatást korábbi, nem módosított jogszabályi rendelkezések értelmében nyújtották.”

A norvég hatóságok által rendelkezésre bocsátott információk alapján a Hatóság tehát úgy ítélte meg, hogy a 36 millió NOK összegű kifizetés létező támogatási program részét képezte.

Az új támogatások esetén, ha a Hatóságban kételyek merülnek fel az intézkedés jogszerűségével kapcsolatban, akkor megindítja a hivatalos vizsgálati eljárást.⁷ A hivatalos vizsgálati eljárás megindításakor a Hatóság rendelkezésére bocsátott információk nem indokolták azt az előzetes következtetést, hogy az érintett támogatások bármelyike létező, ezért a Hatóság az új támogatásokra vonatkozó szabályok keretein belül vizsgálta az új támogatás létét és összeegyeztethetőségét.

Még ha az adott időpontban a rendelkezésére bocsátott információk alapján a Hatóság úgy is határozott, hogy hivatalos vizsgálati eljárást indít, megtörténhet, hogy az eljárás lezárásáról hozott határozatban arra a következtetésre jut, hogy az intézkedés létező támogatásnak minősül.⁸ Ha létező támogatásról van szó, akkor a létező támogatásokra vonatkozó eljárást kell követni.⁹ Ebben az esetben, ennek megfelelően a Hatóságnak le kell zárnia a hivatalos vizsgálati eljárást, és adott esetben meg kell indítania létező támogatásokra vonatkozó eljárást.¹⁰

Mivel azonban az eljárás során megállapítást nyert, hogy létező támogatásról van szó, tekintettel arra, hogy a két vizsgált intézkedés már 2006 óta nem volt érvényben, a Hatóság a hivatalos vizsgálati eljárását 2011. június 29-én kelt határozatával lezárta, és tárgy hiányában nem indított létező támogatásra irányuló eljárást.

⁷ Lásd: EGT-megállapodás 3. jegyzőkönyv I. részének 1. cikke (2) bekezdésében, valamint a 3. jegyzőkönyv II. részének 4. cikke (4) bekezdés.

⁸ C-400/99. sz. Olaszország kontra Bizottság ügy [EBHT 2005, I-3657. o.] 47. és 54–55. pont.

⁹ T-190/00. sz. Regione Siciliana kontra Bizottság ügy [EBHT 2003, II-5015. o.] 48. pont.

¹⁰ C-312/90. sz. Spanyolország kontra Bizottság ügy [EBHT 1992. I-4117. o.] 14–17. pont, és C-47/91. sz. Olaszország kontra Bizottság ügy [EBHT 1992., I-4145. o.] 22–25. pont.